

+ + + + + EEN SOUVENIR, + + + + +
+ + + + + door NANNIE VAN WELH. + + + + +

Met langzame schreden, met gebogen hoofd en gewrongen handen ging ze de kamer op en neer, eene eenzame figuur in een rouwkleed, alleen in de groote ruimte van drie ineenlopende, druk gemeubelde vertrekken.

Dat was dus haar achttiende verjaardag. Ginds, in de laatste kamer, een tafel, in haast en behelpend gedekt voor één persoon, het eten opgediend in emailpannetjes en schaaltes. In de keuken, de meid wachtend met 't vaatwater, of de juffrouw nog haast niet gedaan had met eten, klaar met 't theewater, om 't gauw te brengen en dan uit te gaan; en verder niemand in huis, en verder niemand op de gansche wijde wereld, die nu naar haar toe zou komen en haar geluk zou wenschen met haar achttienden verjaardag en verder nergens in de wijde wereld een plekje, waar ze nu naar toe kon gaan en niet alleen behoefde te zijn.

De meid klopte bescheiden aan de deur, stak het hoofd naar binnen en stoorde Céline in haar langzamen, droeven gang.

„Is de juffrouw klaar met eten?” vroeg ze, trachtend door te kijken tot in het laatste vertrek, waar de tafel gedekt stond.

„Ja, je kunt afnemen,” zei Céline op kalmen toon, stilstaand voor een tafeltje en de boeken erop schikkend, met den rug naar de meid toe, om de stille wanhoop van haar gelaat te verbergen.

De meid kwam hoofdschuddend bij de tafel, waar het maal volmaakt onaangeroerd stond. Er was blijkbaar niet eens naar omgekeken. Ze streed even met zichzelf, of ze wat zeggen zou of niet, toen naderde ze de roerloze, zwarte gedaante even en zei zacht: „Maar de juffrouw heeft niets gegeten.”

„Je kunt afnemen, Dientje” klonk 't automatisch kalm terug.

Pruttelend van medelijden, zette Dientje de schaaltes in de bak en ging door de naaste deur de gang in.

„Voor vanavond had mevrouw toch wel eens kunnen thuisblijven, dat dat arme meisje niet alleen hoefde te zitten, want ik geloof, dat ze jarig is. Ik hoorde meneer van morgen zoo iets zeggen van feliciteeren. Maar jawel, dat houdt om de drie maanden de hand op voor 't kosgeld — 't is me nog al de moeite waard, wat die eet. Maar afijn, 't zijn mijn zaken niet. Ik zal de thee maar binnen brengen — alleen thee in een leege maag” — en Dientje slofte weer naar voren, bracht het theeblad en riep: „Thee, juffrouw!”

„Dank je, Dina”, klonk 't uit de laatste kamer. De deur viel dicht, de sloffende schreden der oude meid verwijderden zich en Céline bleef alleen met haar doffe wanhoop, haar martelende gedachten.

Achttien jaar was ze nu. Achttien. Dat was de leeftijd, waarop een ander met juichkreten het naderend Leven begroette, waarop men een meisje met een bloemknop vergeleek en aan veel liefs en zonnigs dacht.

En dien leeftijd zou zij dus nu bereikt hebben?

Ze ging voor den hoogen penantspiegel staan. Neen, de lange, slanke gestalte in het sleepende rouwkleed, met de bleeke, koele trekken en de donkere oogen, leek in niets op een bloemknop, op een achttienjarige — en toch was ze 't, op dezen dag.

Doch aan bloemen of geschenken had ze 't evenmin bespeurd als aan zichzelf — en ze kende achttienjarigen, die op dien dag onder bloemen en gelukwenschen met geschenken overladen waren.

Tante had gezegd: „Ik feliciteer je, kind”, en oom had haar twee rijksdaalders in een couvert gegeven en zoo iets gemompeld; dat waren Céline's geschenken en gelukwenschen geweest.

Doch, daar treurde ze niet om. Maar wat haar groote wanhoop uitmaakte, zoo groot, dat die in geen tranen of klachten te uiten was, dat waren de koele, niets-zeggende blikken, die deze wenschen en dat geschenk begeleidden; dat was de zekerheid, dat er nergens op de wereld iemand was, die bij een hartelijken blik een welgemeende zegenwensch zou voegen.

Ze had nog nooit in deze streken een verjaardag gevierd, zooals ze zich dien wenschte. Maar zoo ledig en koud als *dit* keer was 't nog niet geweest, want ze had nog altijd haar oude, stokoude tantes gehad, die over haar hoofd, vele, oprechte zegenwenschen uitspraken dien dag, en nu waren ook zij heengegaan, haar laatste zonnestraaltje was weggeleden, en daarom droeg ze weer een rouwkleed.

Tante had haar eenige maanden geleden de vrije beschikking over haar kleedgeld gegeven — 't was eene aankondiging geweest van de nadering van dezen verjaardag — en had gezegd: „Ziezoo kind, nu hoop ik, dat je ophouden zult als een zwarte schim voor mijn oogen rond te dolen”, en Céline had zich 't genoegen voorgespiegeld van in witte en lichte kleeren gekleed te gaan. In tante's woorden had eene wreedheid en eene onrechtvaardigheid gelegen; het „ronddolen als een zwarte schim” was gevolgd op den dood van Céline's vader, en dat de rouw zoolang geduurd had, was tante's eigen onverschilligheid en gemakzucht geweest; het was veel makkelijker, om voor haar „kostkind” zwart en nog eens zwart te koopen — als ze groot genoeg was om voor haar eigen zaken te zorgen, moest ze maar aan 't kiezen gaan — en de eerste japon, die Céline zelf gekozen had, was weer een rouwkleed geweest, somberder dan ooit.

Op twaalfjarigen leeftijd was Céline v. d. Heuvel door haar vader naar Holland gestuurd, omdat hij, sedert twee jaar weduwnaar, ondervonden had, dat 't te lastig was, „zoo'n kind” bij zich te houden. En Céline was in den Haag het heir van achtergelaten of gestuurde Indische kinderen komen vermeerderen. Vele van die kinderen vinden een vriendelijk, lief tehuis; Céline vond geen liefde, geen vriendschap bij de eenige zuster haars vaders, tante Elizabeth, die 't kind bij zich had genomen: „nu ja, je kon 't toch niet weigeren, als je oudste broer zoo iets vroeg,” — en daarbij had tante Elizabeth gedacht aan het ruime kostgeld, dat voor de kleine betaald werd. Daarom had ze niet geweigerd.

Ze had Céline naar de verschillende scholen gestuurd, had voor eene opvoeding gezorgd, die Céline later onafhankelijk zou maken, had voor haar een kamer ingeruimd, boven in het huis, had haar aan tafel mee laten eten en geregeld een trouw verslag naar Indië gestuurd van de vorderingen der kleine Céline — wat kan men meer verlangen? Dat Céline hongerde en dorstte naar iets anders dan spijs en drank, dat was niet bij haar opgekomen. Ze hield niet van kinderen, dat wist haar broer net zoo goed als zijzelf, maar misschien had hij juist daarom Céline aan haar gestuurd inplaats van bij een vreemde; nu zou 't kind niet bedorven worden door dat akelige medelijden, dat de menschen altijd hebben „met die arme Indische kinderen”, bah!

Tante Elizabeth was zoo weekhartig niet, en zoo'n kind waar goed geld voor betaald werd, en alles had wat 't behoorde te hebben, was volstrekt niet te beklagen.

Céline had al zeer gauw hare tante leeren kennen. En ze had ingezien, dat van tante's kant aan liefde en hartelijkheid niets te wachten was. Toen had Céline's trots haar verboden, ooit daarom op de eene of andere wijze te bedelen. En de verhouding tusschen haar en hare tante was zoo ijs- en ijskil geworden, dat Céline's jong hartje daaronder dreigde te verstijven, dat op haar gelaat een trek kon komen, die haar jaren ouder maakte, dat ze haar slanke, buigzame gestalte op kon richten, en tante aan kon zien met een blik van eene volwasene, die haars gelijke doorgrondt en aanklaagt.

Zoo had Céline kunnen worden, wat tante Elizabeth zelve was: egoïstisch, hard, koel-berekend, als zij er niet waren geweest, haar lieve oude tante's, over wie ze nu het rouwkleed droeg met meer innige droefheid in 't hart, dan toen ze 't over haar Papa droeg, — tot ergernis van tante Elizabeth die „alweer een jaar lang zoo'n zwarte schim moest zien dolen voor haar oogen.”

„Pardon, zware rouw duurt twee jaar”; had Céline gezegd, onverstoort strak en kalm, maar boven op haar kamer had ze heete tranen geschreid, den ganschen avond door de gedachte, dat voortaan alléén die kille strakheid haar deel zou zijn.

De twee oude dames waren eigenlijk tantes van mevrouw Elizabeth, dus Céline was een achternichte van haar.

Ze woonden niet ver van tante Elizabeth, af, die er eens in de week met veel vertoon van opoffering en liefdadigheid, een avond ging voorlezen.

Haar huis was het eenige, waar tante Elizabeth het eenzame nichtje had binnengeleid en nog, omdat de oude dames gevraagd hadden, het kind van Willem eens te mogen zien, dat arme, eenzame stumpertje.

„Ze is volstrekt niet te beklagen”, had tante Elizabeth toen bits geantwoord.

„Vele treffen het veel minder, ze is bij bloedeigen familie!”

Toen hadden de oude dames zwijgend een blik gewisseld: ze kenden Elizabeth inaar al te goed.

En Céline was in het huis gekomen, en had daar den zonneschijn gevonden, dien ze zocht; de warme, koesterende zonneschijn der liefde. Al spoedig was ze een trouwe bezoekerster geworden in het stille, vreedzame huis, te trouw naar den zin harer tante, want „'t stumpertje” vergaf ze den dames niet licht. Ze behoorden voortaan onder de categorie van degenen, „die de kinderen bederven, door al te weekhartig te zijn”. Toch had ze Céline's bezoeken aan de tantes nooit iets in den weg gelegd; ze had hare bepaalde redenen om de oude dames te zien. O, tante Elizabeth was altijd zeer voorzichtig en vooruitziend, ze zou haar kansen niet graag door een lichtvaardig woord bederven.

Ach, de heerlijke avonden, die Céline in het vreedzame huisje sleet! Ach, de zomeravonden in den stillen tuin, als de gansche hemel goudglansde door de ondergaande zon.

Ach, de lange winterdagen in de Kerstvacantie, als de tantes haar den geheelen dag noodigden en ze met haar drietjes om den ouderwetschen haard zaten te handwerken, of Céline voorlas!

„Ik weet het niet,” zei tante Anna soms peinzend, „Elizabeth was altijd beroemd om haar prachtig voorlezen, maar ik hoor toch liever ons kind.” En tante Lina fluisterde: „Vreemd, 't kind klaagt nooit over Elizabeth en wat hebben we Vrijdagavond toch niet over haar moeten hooren!”

„Sst!” zeiden ze dan beiden, en luisterden weer aan.

EEN SOUVENIR.

dachtig naar de jonge stem en keken glimlachend naar het lieve gezichtje, hier was Céline een kind; hier zag men haar aan, dat ze vijftien, zestien, zeventien was, hier klonk 't zoo dwaas niet, om van „een bloemknop” te spreken.

Toen kwam het ongeluk. Tante Anna stierf plotseling en tante Lina, die reeds ziek was, verminderde zóó schielijk, dat ze vijf dagen later haar zuster in in het graf volgde. Céline had van tante Anna geen afscheid genomen en tante Lina was te ziek geweest, toen ze kwam, om te begrijpen, dat 't „het kind” was, dat daar zoo bitter schreiend haar naam riep.

Mevrouw Elizabeth had Céline van 't bed weggetrokken, met de woorden: „Stel je niet zoo aan, kind!”

En toen de tijding van Tante Lina's dood Céline bereikt had, en deze ochtend en avond met gezwollen oogen aan tafel kwam, had tante Elizabeth verklaard, dat ze zich niet begrijpen kon, dat men om oude menschen, die haar deel van 't Leven genoten hadden, zóó moest huilen. Toen was over het beschreide gelaat een bittere glimlach gegleden, de oogen waren „brutaal” op tante Elizabeth gericht geweest en schamper had Céline's stem geklonken: „Natuurlijk niet. Ach, sommige menschen *zijn* nu eenmaal kort van begrip —”

En nu ging Céline op en neer in de stille kamers, tot de duisternis haar verschrikte, en ze maar naar haar eigen kamer ijde, de drie lampen der gaskroon aanstak en zich met woestheid aan haar tafel, aan haar werk zette. Haar vlugge pen snelde voort over haar papier tot laat in den avond; toen klapte ze met een slag haar schrijftafel dicht — begon zich uit te kleeden en daar kwamen ze, de stille, droeve tranen, die langs haar wangen gleden, tot ze in bed lag, tot de slaap zich over haar ontfermde. Traag kropen de droeve, leege dagen voorbij. Céline vermeed, 't huis te passeeren, ze had 't één week na den dood van tante Lina gedaan en toen ze tusschen de franje der neergelaten gordijnen had gegluurd, had ze gezien, dat de kamers leeggehaald waren.

De erfgenamen hadden zich op hun prooi gestort en de vriendelijke kamers bestonden niet meer.

Toen had 't feit alleen, dat alles leeg en verlaten was, wat ze zoo had liefgehad, Céline getroffen. Langzamerhand echter was er een groot, doch hopeloos verlangen in haar hart ontwaakt, om iets tastbaars te bezitten dat haar de omgeving, waar zij de eenige zonneschijn van haar jeugd genoten had, voor oogen kon tooveren. Doch alles was weg, verkocht misschien, in alle gevallen terecht gekomen bij menschen, die er niet zooveel prijs op stelden als zij, Céline!

Tante Lina's oude handwerkmand — o, stellig zou men die de moeite van 't verhuizen niet waard hebben geacht — nu lag hij vertrappt hier of daar in een vuilnisbak, bij een uitdrager misschien — wat zou Céline gelukkig geweest zijn, als ze de mand mocht hebben op haar kamer, als haar handen erin mochten woelen, zooals tante Lina's handen dat jaren hadden gedaan. En tante Anna's kluwehouder, met scherven eraf door langen, langen dienst — die zou wel minachtend neergesmeten zijn — en voor Céline had hij telkenmale het beeld teruggebracht der oude dame, kalm aan haar breiwerk en gestadig aan, gestadig aan den draad afrolende van 't kluwen, op de pen gestoken.

Doch niets, niets was haar deel geweest, niemand had aan het meisje gedacht — 't was immers maar een verre, verre bloedverwante.

Op een dag, een week of zes na den dood der oude

dames, trad Céline den salon harer tante binnen om een boek te zoeken, dat ze er den vorigen avond had laten liggen. Tante was er niet, 't was haar uitgaansuurtje.

Zoekend ging Céline rond van tafeltje tot tafeltje, toen ze opeens met een kreet van vreugde en verrassing staan bleef.

O... daar, op den penanttafel, stonden twee gekleurde vazen, beschilderd met Franschweelderige figuurtjes, dansende markiesjes en markiezinnettes, uit den salon der oude tantes.

Zes weken lang had Céline's mond geen vriendelijk woord kunnen spreken, daar ze niemand had, om het aan te hooren — en nu braken ze zich baan, al de lieve, vriendelijke woordjes. — Ze knielde voor het tafeltje neer en bekeek de vazen, die eigenlijk leelijk waren, hardgroen, met schilderwerk in veel te harde kleuren. „Ach, ben jullie daar weer?” fluisterde ze. „Wat ben ik blij, wat ben ik blij! Ik had al gedacht, dat ik nooit meer iets van al dat oude, lieve goedje terug zou zien en nu zie ik jullie.”

Daar kwam de betoovering over haar, die ze gewacht had van een souvenir uit het stille huisje. Ze bleef met 't gelaat in de handen liggen voor 't tafeltje en luisterde weer naar tante Lina's stem, die verhalen deed van al die dansende vroolijke markiesjes en markiezinnettes. Toen Céline twaalf, dertien jaar was, waren het zeer eenvoudige verhaaltjes geweest: „En toen ze lekker gegeten en gedronken hadden, gingen ze het terras op en dansten, tot de zon onderging.” Maar later, als ze schertsend had gevraagd: „Toe tantetje, vertel nog eens van: „En toen ze lekker gegeten en gedronken hadden” toen waren er heele andere verhalen gekomen; tante Lina had veel gelezen en gedacht en ze liet voor Céline's oogen gansch klein Trianon verrijzen en gaf den schelgekleurden markiesjes en markiezinnettes historische namen. Die daar vooraan danste, was de Hertogin de Polignac in eigen persoon, en die haar ten dans leidde, niemand minder dan de hertog van Orléans. Hun allen wachtte de groote Revolutie, en zóó goed had tante Lina slag van vertellen gehad, dat Céline de dansende markiesjes en markiezinnettes niet kon aanzien, zonder met weemoed aan de vreeselijke toekomst te denken, die kwam — maar nu dansten ze nog vroolijk en zorgeloos in al de schitterende pracht van hun helgekleurde kleederen.

„Mijn God, Céline, wat voer je daar uit?” klonk opeens de harde stem van tante Elizabeth. Céline schrikte op uit haar gedroom en wendde 't gelaat om. Toen kwam ze opeens tot 't besef der werkelijkheid; de groene vazen waren niet van haar, doch van tante Elizabeth en die stond daar, met nauwverholten triomf in de oogen, omdat ze haar nichtje weer op „aanstellerij” betrapte.

Doch Céline negeerde voor ditmaal dien triomf. Ze rees op uit haar knielende houding en, op de vazen wijzende, vroeg ze zacht, schuchter: „Tante... hoe komt u daaraan?”

Tante Elizabeth lachte hatelijk. „Hoe ik daaraan kom, mijn waarde? Wel, dat is mijn erfdeel uit de nalatenschap mijner hoogvereerde nichten. Met breede maten is 't mij toegemeten, vin je niet, kleintje? 't Testament was al twee volle jaren van te voren gemaakt. Dat had ik moeten weten. — Nu is nicht Jeanne en haar kroost met alles en alles gaan strijken. — Ook jij „het kind” — en ze lachte honend. — Je bent

kaal afgekomen. Maar de nichten hebben geen tijd gehad, nog aan verandering te denken, want de dood is haar gewoonweg overvallen. Nicht Jeanne bordeelde, dat ik voor „al mijn trouwe zorg, aan haar lieve nichten besteed” toch wel beloond mocht worden — en toen zond ze mij deze — nu ja, deze prullen.”

Zwijgend had Céline dezen stortvloed van hoon en boosheid over zich laten gaan.

Eén ding werd haar klaar bewust: Tante Elizabeth sprak van „prullen” — dan zou ze ze misschien wel af willen staan aan haar, die ze zoo vurig begeerde.

„Geef ze mij, tante”, zei ze smeekend. „In Gods naam geef ze mij! Ik heb u nog nooit lastig gevallen met vragen, maar nu smee ik u, geef ze mij”. En ze legde haar hand liefkoozend op de vazen.

Tante Elizabeth had menschenkennis genoeg, om te zien, dat 't de gloed van 't innigste verlangen was, die in die donkere oogen brandde, maar ze had ook zelfzucht genoeg om opeens het verachte tot iets van waarde te verheffen: ze had iets dat een ander begeerde — reden te over voor haar om 't die andere te weigeren. En wat de smeekbede en de stille tranen in die oogen betrof — 't was niets als eene opwelling van de zoo gehate sentimentaliteit; tante Elizabeth mocht daar haar nichtje niet in stijven.

„Daar komt niets van in”, zei ze stroef. „De vazen zijn uitdrukkelijk aan mij gezonden”.

„Maar mijn God, tante, u vindt ze prullen; prullen — hoe kunt u ze mij dan weigeren?” kreet Céline hartstochtelijk, met angst in haar stem, daar ze zich de reliquieën harer jeugd reeds zag ontgaan. En er lag ook weer eene aanklacht in — rechtstreeks aan tante Elizabeth gericht — en tante begreep.

„Ha, mejuffrouw, wilt ge zóó beginnen? Ja, hé, hoe kan ik dat doen, nietwaar, hoe durf ik, hè? Want nu belet ik je immers die prullen daar, hoor je Céline? die prullen daar op een altaar te zetten en te aanbidden, en dan meteen die twee te aanbidden, die mij grievende beleedigingen hebben aangedaan om mij alleen die prullen na te laten. Maar jij geeft er natuurlijk niet om, hoe je tante bejegend wordt. Als jij maar kap droomen en dweepen en op je knieën liggen voor die malle vazen, die nog te leelijk zijn, om naar te zien. Maar dan zal ik je voor die dwaasheid behoeden — die dingen blijven daar staan, in mijn vertrek, op mijn tafel en jij krijgt ze niet — eerder wierp ik ze stuk — hoor je dat, versta je dat, Céline?”

Tante Elizabeth moest deze vragen wel op haar scherpsten toon tot Céline richten. Want het meisje stond verplet voor haar, met saamgeknepen lippen, met halfgesloten oogen; doodsbleek, in eene houding, alsof haar lichaam een last moest torsen, in plaats haar ziel. 't Was een zware last, die Célines ziel op dit oogenblik te dragen kreeg; haar aangroeiend, hopeloos verlangen naar de twee voorwerpen onder haar handen, haar intense verachting voor tante Elizabeth's jammerlijke inconsequentie en onmetelijke zelfzucht en hardheid.

„Sta daar niet voor me, alsof je geen tien kunt tellen, Céline” eindigde tante haar betooging, na even gewacht te hebben, of Céline nog iets zou zeggen.

Haar driftig stampen bracht Céline tot bezinning. Ze ging opeens de kamer uit, met een wijde boog om haar tante heen gaande, instinctmatig door deze beweging haar diepe, innige verachting te kennen gevende, ging naar haar kamer en bleef als wezenloos op den rand van haar bed zitten, tot langzaam aan, langzaam aan alles haar klaar werd — O tante Elizabeth was nog

zoo dom niet. „Een altaar oprichten” had ze gezegd en Céline voelde, dat 't dat was, wat ze gewenscht had, ja, een altaar opgericht ter eere van de nagedachtenis van haar, aan wien ze al, wat zonneshijn in de laatste jaren geweest was, te danken had — doch dat altaar en die aanbidding zouden maar al te klaar, al te duidelijk tante Elisabeth's schuld bewijzen.

Er verliepen twee weken. De verhouding tusschen tante Elizabeth en Céline was volmaakt dezelfde gebleven, ze kon niet kouder worden, dan ze altijd was. Over de vazen was geen woord gerept, Céline had ze zelfs niet meer gezien, daar ze zich nog langer en meer dan anders op haar eigen kamer had opgehouden met haar werk.

Toen vroeg tante Elizabeth haar eens, na 't ontbijt, of ze even op tante's eigen kamer wilde komen, haar „werkvertrek” zooals tante het deftig noemde. Want tante's stil huishouden kostte zoo heel veel tijd niet, en zoo was ze lid geworden van een paar comité's, liefdadige comité's, onder anderen van een bond, die zich ten doel stelde, het lot der blinden te verzachten. Dit deden de damesleden van dien Bond, door hier en daar, in de blindeninrichtingen, te komen voorlezen, en tante Elizabeth was ook daar bekend, om haar flinke, heldere stem en haar makkelijk te volgen voordracht.

Verder brachten de damesleden thuis verschillende boeken en stukken over in het Braille-schrift. Céline had haar tante weleens geholpen, als deze teveel hooi op haar liefdadigheidsvork had genomen en ze had 't met plezier gedaan, want ze vond 't prikken van 't Braille-schrift een interessant en dankbaar werk.

Tante zat aan haar schrijftafel toen Céline binnentrad. Onder haar hand lag een deeltje van Beets.

„Och, Céline,” zei tante met ietwat verlegens in haar stem, dat haar een jammerlijk figuur deed slaan, „ik heb op me genomen, om tegen St. Nicolaas een Braille te maken van dit deeltje. — We hebben nog vier weken. — 't Is voor een jong, blind meisje — ik zie werkelijk geen kans om het klaar te krijgen, want ik heb nog ander werk ook — ik had er veel eer aan moeten beginnen — zou jij me willen helpen, Céline? Je zou er mij een heel grooten dienst mee bewijzen — ik heb 't zoo stellig beloofd.”

Tante hechte er aan, in hare Comité's door te gaan voor eene stipte, zeer stipte en liefdadige dame.

Céline zag naar het deeltje, dat klein gedrukt en tamelijk dik was — dat had tante zeker veel eerder moeten zeggen — want vier weken lang zouden al haar snipperuren er aan gaan — maar 't was voor een blind, jong meisje.

Doch tante Elizabeth, die Céline's blik op 't boekje reeds als weigering had opgevat — men beschouwt de menschen, zooals men zelf is — viel haastig in, vóór dat Céline nog haar woord had kunnen geven: „Als je 't doet, Céline, dan zal ik je de groene vazen geven”.

Met een schok richtte Céline zich op en keek haar tante aan met dien blik, die tante Elizabeth zoo haatte en vreesde.

„Wat zegt U daar?” zei ze kalm, op doordringenden toon. „U wilt mijn arbeid van vele uren beloonen met nietswaardige prullen? Ik zal dit werk voor U doen” — en ze nam het deeltje van de tafel — „doch met nietswaardige prullen wil ik niet beloond zijn. Daar acht ik mij en mijn werk te goed voor — ik wil U louter een' dienst bewijzen”.

En ze draaide zich om, bevend van opgewondenheid over deze nieuwe wreedheid, nu tante haar noodzaakte, zelf af te staan, wat ze zoo vurig begeerd had.

EEN SOUVENIR.

Driftig was tante Elizabeth opgestaan. Ze kende Céline goed genoeg om te weten, dat ze nu 't werk doen zou, na deze woorden en deze beweging — nu kon ze vrijuit spreken, haar gramschap botvieren.

„En dat beweert me viertien dagen geleden onder de meest tragische gebaren, dat ze haar leven voor die lorren veil had, — of niet veel minder”, zei ze hoonend. „Zijn ze dan al zoo in waarde gedaald, kindlief?”

Céline bleef halverwege de deur staan. „Ze zijn me dierbaarder dan ooit”, antwoordde ze en haar stem klonk klaar en vast. Doch daar zult U niet op speculeeren, U telt ze als nietswaardige prullen en U wilt daar het werk mee betalen, dat U graag gedaan hebt.”

„Ze zijn me dierbaarder dan ooit — ja, dat merk ik” zei tante smalend. „Maar denk niet, dat 't me ooit weer in mijn hoofd zal komen, ze je aan te bieden. —”

„Dat weet ik wel. En ze van U krijgen, wil ik nu ook niet meer. Doch luister — ze zijn oud, hoewel niet oud genoeg om antiek te zijn — laat ze taxeeën — ik betaal U viermaal den taxatieprijs — ik zal aan Oom Willem, om mijn geld vragen — of houdt mijn gansche winterkleedgeld in.”

Tante Elizabeth dacht na, in een paar seconden, drie op zijn hoogst, want ze kon scherp en logisch denken als 't er op aankwam — en ze berekende, dat Oom Willem, Céline's voogd, het geld nooit zou geven zonder te weten, waarvoor 't gebruikt moest worden, en als hij dat dan hoorde, zou hij 't haar, Elizabeth, kwalijk nemen, dat ze „'t kind” zulk een kleinigheidje geweigerd had. Want de vazen waren niet veel meer dan gekleurd glas en wat verf, bazarartikelen van vóór vijftig jaar — en Céline was gek genoeg, om in haar' zomermantel rond te blijven loopen of in den verstelden wintermantel van verleden jaar — dan zou de heele wereld natuurlijk vragen, hoe zij, Elizabeth, 't aan kon zien, dat „dat arme jonge meisje” zoo armoedig gekleed ging — tante Elizabeth kon dus veilig haar trots ook eens laten spreken.

„Dank voor je vereerd aanbod,” begon ze met fier oppericht hoofd. „Als ik ooit berouw heb gehad over mijn toefelijheid, dan is 't nu. Ik heb eenmaal gezegd, dat ik de vazen liever stuk gooide, dan ze jou te geven, ik kwam er van terug, omdat ik dacht, dat je ze misschien werkelijk zoo heel graag hadt, maar nu herhaal ik 't nog eens, dat ik ze liever in duizend stukken gooi met mijn eigen handen, dan ze ooit, op welke manier dan ook, in jou bezit te zien komen.” En met een statig gebaar trok ze haar schrijfstool naar zich toe, ten teeken dat de zitting opgeheven was.

Doch 't deeltje van Beets liet ze in Céline's handen.

Op haar kamer gekomen, voelde Céline haar knieën knikken en haar keel gloeien van vermoedheid door te vergedreven zelfbeheersching. Zelfs nu had ze geen tranen, nu ze alleen was.

En halfuid zei ze: „Nu is hun doodvonnissen geteekend, daar moet ik op voorbereid zijn en ik moet er me duchtig op voorbereiden, dat ze geen teeken van schrik of verdriet aan me bespeurt, dat is alles wat ik nu nog hoop.

'Twee dagen later zag Celine 's ochtends hooge chrysanthen in de vazen staan — en 's middags lag een der vazen aan stukken op den grond. Tante Elizabeth stond er niet ver van af, toen Celine binnentrad.

„Dat heeft” — begon tante Elizabeth met een kleine handbeweging, op den natuurlijksten toon der wereld „de hond of de kat gedaan” vulde Celine even eenvoudig en natuurlijk aan.

„En morgen zal de kat — of de hond de andere omverspringen; let maar eens op mijn woorden.”

Ze speelde met het mes, waar ze haar boterham mee gesneden had en at langzaam, als met welbehagen, terwijl ze voortdurend haar groote, donkere oogen schijnbaar starend op tante Elizabeth richtte, die in machteloze woede haar brood verkrumelde.

't Was wel geen twee, maar toch niet veel dagen later, dat de kat — of de hond — de andere vaas om sprong en Celine de scherven weer zag. Tante Elizabeth poseerde er weer bij, met den stillen triomf van de daad in den blik, al moest ze Céline misschien weer den triomf van 't woord gunnen.

Céline lachte medelijdend — mijn Hemel, daar had ze nu tante toch te slim voor gehouden, om zich zó erbarmelijk aan te stellen.

Onder den invloed van deze gedachte kostte haar zelfbeheersching haar lang zooveel moeite niet als den vorigen keer.

„Aha,” zei ze, op voorgewend vroolijken toon zelfs „Ben ik geen goede profetes? Goed, dat er geen drie vazen meer zijn — het middenstuk is dertig jaar geleden gebroken — anders hadt ge zoowaar nog een aapje noodig om de schuld van zoo'n derde uit de wegruiming te dragen.”

„Wie weet” trachtte tante te zeggen, om toch zich niet geheel te laten „troeven”, doch haar sidderende lippen maakten de zinloze woorden tot een onverstaanbaar gemompel — ze voelde eens en voor altijd dat ze tegen haar pupil niet opgewassen was.

's Avonds, toen Dientje al naar bed was, lag er eene donkere gedaante geknield voor den aschketel, bij 't flikkerend licht van een klein kaarsje, in een houdertje uit een lakstel gestoken.

En blanke handen woelden door de asch en de half vergane chrysanthen, die bovenop lagen.

Uit de asch dolven die handen iets op, dat even flikkerde, als 't bij 't kaarslicht werd gehouden; groene scherven met hier en daar een gekleurd plekje.

Uit den aschketel gingen die scherven over in een sandelhouten kistje met satijn gevoerd, een schrijntje om reliquieën in te bewaren.

De asch en steenen schaafden de fijne vingertoppen, een keer wondde 't opgedolven glas ze tot bloed — maar de handen staakten hun werk niet voor ze lang achtereen niets hadden gevonden.

Toen rees de slanke gedaante in het rouwkleed op, blies 't kaarsje uit en snelde onhoorbaar de trappen op, in 't schemerig duister, dat de ganglamp nog liet — en de gewonde, bezoedelde handen drukte 't kistje tegen de borst, alsof 't een schat bevatte.

Boven op haar kamer wierp Céline haar schat op haar tafel uit en begon de scherven te schikken, totdat de aangelegde kleurige stukjes ongeveer de gestalten van dansende markiesjes en markiezinnettes vertoonden.

En ze voelde langzaam aan de betoovering weer over zich komen — het huisje van de oude tantes — tante Lina's zachte verhalende stem — de guitenstreken der markiesjes, de geschiedenissen van klein-Trianon.

Toen barstte ze in tranen uit en schreide van innige blijdschap, want ze had nu haar souvenir.